

*„Milyen év, milyen nyár, nem tudom – /
túl nagy a fény, hogy láthatatlan szavak bozótjában / elrejtőzzek”
(Csoóri Sándor: Vadfiú hajjal)*

Pollágh Péter 67

Apa 45-ös, mint egy colt.

Őszi gyerek, Skorpió: Ady-

val született egy napon.

Nem emlékszik a csalló-

közi időkre, neki is csak

mesélték: csónakkal jöttek át a Dunán. Ha nagypapa nem húzhatott volna el az utolsó szabadságos vonattal a Don-kanyartól, talán nem is lennénk. Pár szó-fával kevesebb lenne elültetve a világba.

APÁS TÁRCA

Tatabányára kerül a család: tiszta udvar, rendes ház. A feladat egyszerű: nem gondolni egykor volt, halfarkú országra, csak a kussra és a munkára. Robot robotajet. Tojásleves, kenyérkockák. A kis szőke-kékszemű Géza gyereknek jó a mezítlásos évszak: júniusban megkopasztják a borbélynál, mint a nyulat; s igen, tényleg vannak nyulak a hátsó udvarban. Fűvet szed nekik, talicskát tol, erősödik – ő, a kispater, a Gézukám. Kézzelel tépi az oltári sok zöldet: apai parancsba kapta. Nem dezertálhat a jó lovas katona. Felnőttként soha nem eszik nyúlhúst, nem vesz nyúlprémes usankát. Ám ugyanúgy szereti a nyarak fűzöld szagát.

A pattanásos évek a gépipari technikumban, a macskaköves Esztergomban telnek. Aztán a Műegyetem. Könyökvédős komolyságok, lágymányosi lazítá-sok. Mérnökösködés. Távfűtés. Biztos állás, takaros feleség. Gyerekáldás: két lány, egy fiú. Értekezletek, túlórák, otthoni munkák. Tervrajzok, miket utá-nozni próbáltam apró ceruzáimmal, zongoristás ujjaimmal. A hetvenes-nyolcvanas évek soha nem érnek véget: még mindig tartanak valahol. Képzeld el, hogy mindenkit apa melegít. Jól befűt nekik. Az ejtőernyősök-nek, az apparatcsikoknak, a hájfejeknek.

Odaképelem magam a kollégium környékére, egy pohárszékbe. Áll a csend, ácsorog kint, néha benéz, beoldalog s annyit mond: „Ne keressetek, elmentem oldalasért!” Itt nem a poharak tisztaságára, itt apádra fókuszálsz: lódenben lóg be vagy halszálkás öltönyben. Teliszürke a kabát és a borosta. Akár az új mechanizmus kulcsembere is lehetne, de csak egy végzős ő, a fura nevű mű-egyetemről. Van zsebrádiója és állásajánlata. Valahogy ide vetődött, lekóborolt ide. Itt kapott randevút, oltalmat. A rendes, kékszemű medika lesz a mindene. Térdük összeér az asztal alatt, koccannak a poharak, pezseg a szőke kóla.

Apának volt egy tárcája. Ütött-kopott, világos bőrrű, karcsú. Nem pénz-, hanem titokéhes. Olyan szállodai detektíves. Volt benne egy Ady. Kékes, szép pénz, mulatós bankó, cigány homlokára való, ha jó a nóta. Egyszer írnom kéne róla. A kocsijairól is. Sokáig kocsitlan voltunk, aztán: Trabant, 68 Wartburg, Skoda. Kedvencem a fehérbőrű Wartburg, a szappantartó: komolytalan szépség, lutheri műremek. A váltó kilóg a kormányból, a motor csak két ütemet dobol. Az ülés oroszlanos aranybársonyból. Nem egy ideál, mégis simogatnivaló. Pestre járunk vele. Fel. Hárman hátul: jó gyerekek kis helyen is elférnek. Én ülök középen, két lánytesó testőrként a szélen. Négy fonott copf, két egymásba mosódó nevetés. Csilingel: anyát utánozza a hangjuk. Zilek húznak el mellettünk, Tátrák, Zaporozsecek és Bogárhátúak, a Duduk. Szebbnél szebbek. Anya a karmester, énekelünk, barkochbázunk, adjuk-vesszük a szerencsét. Élcelődünk Osztyapenkón, a zászlós kapitányon. Számoljuk a színeket, kocsikákat, stipi-stopp: lefoglaljuk, ami kell. Ma is így foglalkozok emlékeimnek parkolóhelyet.

Mikor születtem, apa harmincnégy volt, mint most én. '79-ben nem történt semmi. Boldog év. Zamat Kávé és Kekszgyár, Vörös Október Ruhagyár: ilyeneket a kelléktárban már nem találsz. Ezek tudták, mi a télidikabát. Tízkilós, komoly, vagány, úri subák, szerintem golyóállóak. Volt tartásuk. Megépült a labirintusszerű, kelenföldi Olimpia-központ, moziztam ott sokat. A nyolcvanas évek lépcsőin üldöztem Belmondót, ha feltúrtem a gallért, úgy maradt, mint Alain Delonnak. Aztán átkocsiztunk a Népköztársaság útján. Írók Boltja: ott biztos hollófekete írógépeket, tollakat, cerkákat, kutyanyelveket, noteszokat, blankettákat árulnak. Vágytam oda: megnövök, megveszem, ami tetszik, hosszú lesz a kabátom, mint az álom, s kócos hajam. Lezser, vad fiúként szaladok léggömb-tüdővel, míg hajamat, mint a nádast, zúgni hallom.

A csapszéknek volt neve, de már elfelejtették. Napszínű, trafiksárga betűk nyomai az éretlen, zöld ajtón. Zöld-sárga, zöld-sárga: éhes a sárkányka. Itt feketézünk, akárha két kulák. A tejszínhab olyan, mint a régi gépi fagyik: bajszot csinál. Elteltek az évek, apa Palócföldön kötött ki, hol több a levegő s látni a Napot. Itt épített üvegházat. Egy idő után minden férfi épít ilyet. Napverte ólat, csak éjszaka elinduló kalitkás liftet. Aki belép, azt átöltözteti a fény. Átlát rajta a kert. Titok- és macskajárta hely, szüleim nincsenek oda a círmosokért, de nem bántják őket. Apa a tornácon áll, mint egy fotón, jobbik énjével: Anyával. Gyarmati szolgálaton vagyok, fiam, mondja és mosolyog. Megcsillan fogai közt a savanyú cukorka. Mekkora a kert? – kérdezem. Nem tudom pontosan, feleli, de ha reggel nyolckor kiállok a verandára, fél kilenckor látom meg a végét.